

Sofus Hansen og avrik Javnaðarflokksins

Oddagrein

TÁ kreppustøðan av álvara gjørdi vart við seg, gjørdist Sofus Hansen í Kollafirði knappliga talsmaður fyri teir feroysingar, sum vórðu harðast raktir. Sofus legði saman við øðrum til brots fyri at verja hart kroystu sethúsaeigararnar.

GRUNDIN til kreppustøðuna var: Hástóru bankarnir, sum í altjóða høpi kunnu sammetast við solubúðir á ólavsoke, vóru farnir á heysin. Tá teir skuldu bjargast, og almenni felagskassin skuldi gjalda fyri vitleysu privatu iløgurnar, gloymdu landsstýrin, sum tá sótu, at vanligi feroysingurin orkaði ikki at gjalda.

HELDUR ikki javnaðarflokkurin var nóg tilvitandi um, at feroyski lónarbeiðarin – nú uttan yvirtíð – og tann arbeiðsleysi feroysingurin høvdu ikki pening til lívsins upphald, tiansheldur rentur og avdrøg. Sofus gjørdist talsmaður feroysinga og legði hart út í hesi støðu og felag fyri sethúsaeigarar varð stovnað.

LÁNSSTOVNARNIR lótu kortini ikki við seg koma, men landsstýrismaðurin í íbúðamálum, Jóannes Eidesgaard, bað Húsálánsgrunnin fáa hinar lánsstovnarar við í ætlan, so fleiri feroysingar ikki mistu hús sín. Men hvørjin bankin – og serliga ikki Sparikassin – tóku støðu sethúsaeigaranna í álvara, og tað tók útið hálvtannað ár at fáa fyrstu »sethúsaloysnina« setta í verk.

SOFUS Hansen hevur nú aftur latið hoyra frá sær. Nú boðar hann frá, at hann hevur skift flokk. Frá C til D. Orsøkin er m.a., at javnaðarmenn reypa av sínum verkum, men lasta landsstýrisskeiðini, tá áðir flokkar sótu í Tinganesi. – Er tað nú so legið, góði Sofus?

STUTT yvirliit yvir søguna seinastu 40 árin vísir, at javnaðarflokkurin hevur slóðað fyri flest øllum teimum batum, sum feroysku tjóðini hevur verið fyri. Sjálvandi hevur hann framt síni mistøk. Og tey, sum bara hyggja í »bakspeglid«, eru skjót at vísa á tað, sum er minni heppið.

MEN tað skerst ikki burtur, at tá javnaðarflokkurin tók við landsins leiðslu í 1959, hendi størsti vinnuligi og sosiali framburður nakrantíð í søgu okkara: vit fingur ein nýggjan línubátaflota, saltfiskatrolarar, fleiri flakavirki, sosialu lóggávurnar um fólka-, avlams- og einkjutyrgging. Spakinn varð settur í til nýtt landsjúkrahús og nýggjan studentaskúla. Seinni fingur javnaðarmenn skipað so fyrri, at feroysk børn og ungfólk eisini fingur útbúgvingarstuðul og -lán. Nú gjørdist møgulegt hjá vanligum fólki at lata børn síní fáa longri skúlagongd og útbúgving. Øllum stóð í bði at smíða sær lagnuna góða.

TÁ varð grundarlagið lagt undir vælferðarsamfelagið. Síðani eru fleiri varðar laðaðir, men teir flestu eru laðaðir, meðan javnaðarflokkurin hevði politisku leiðsluna. Oftast hevur D, sjálvstýrisflokkurin, sum javnaðarflokkurin bjargaði í fjørutinum, verið við. Men at hesin flokkur er vorðin meira sosialt tilvitandi ella er størri hugsjónarflokkurin enn C er ilt at siggja í dag, sum hann tiggjar sær saman við afturhaldsflokkunum í landsstýrinum, Sofus góði. Men kanska fær Sofus ávirkað D til at endurskipa Skotlandsiglingina – fólksins rutu – sum vanligi feroyski arbeiðarin hevði ráð at brúka!

Sosialurin

Javnaðarflokkurin og tey veiku

Javnaðarflokkurin stýrði okkum í óføri

Seinnu tíðina hava javnan verið greinir í Sosialinum, sum skulu siga fólki frá, at javnaðarflokkurin er trygd fyri tey veiku í samfelagnum.

Eisini verður víst á, hvussu skilagóðan politikk javnaðarflokkurin førði fyrst í 90-árunum.

Sum øllum kunnugt so stýrði javnaðarflokkurin saman við hinum borgarligu flokkunum okkum í óføri í 80-árunum, og tað hevur arbeiðandi fólkið í Føroyum merkt í ólukkumáta.

Góðtøku dansku trælaløysnirnar

Danska figgjareftirlitið skundaði undir skráðlið í feroyska búskapinum, við at koyra fyrst Fossbankan og síðani Sjóvinnubankan av knóranum.

Ringa støðan gjørdist uppfaltur verri av, at fólka flokkurin, javnaðarflokkurin og aðrir samgonguflokkar lótu fyrst eina borgarliga og síðani eina sosialdemokratiska danska stjórn kroysta tær óbrúkiligu, sokallaðu »kreppuloysnirnar«, niður yvir okkum.

Niðurbundin av skuld Dikteraðu loysnirnar úr Danmark royndust sera illa, og hetta kallar javnaðarflokkurin í dag fyri skilagóðan politikk og at taka

neyðug tung tøk.

Fólka flokkurin og javnaðarflokkurin góðtøku at lata tjóðina niðurbinda av einari ovurstóri skuld til danska Tjóðbankan til eina okurs rentu.

Sjóvinnubankin, Føroya Banki og Den danske Bank vórðu bjargaðir, men feroyski sethúsaeigarin, ið var vorðin arbeiðsleysur, varð rikin frá húsi og heimi.

Gav fólkið upp til skutils fyrri ein banka

Í ritinum »Livikar feroysinga«, sum Verkabólkurin hjá fakfeløgnum hevur latið gera, verður víst á, at tað eru ikki bara nøkur fá, ið knossast undir kreppuokinum, men eitt stórt tal av landsins íbúgvum.

Har verður m.a. sagt, at skulu fólk hava pening til neyðug ting so sum skógvar til barnini ella ein góðan døgurða. Og ikki halda tey, ið hava gjørt kannningina, at politikararnir kunnu vænta sær ábyrgdarkenslu mótevnis í samfelag, sum gav fólkið upp til skutils, fyrri at bjarga einum banka.

Hetta var úrslitið av skilagóða og solidariska politikkinum hjá javnaðarflokkinum.

Kleyvarskapur javnaðarflokksins

Tað eru ikki øll í Føroyum, ið gloyma so skjótt sum

Sverre Midjord og Vilhelm Johannesen vilja hava okkum at gera.

Vit, ið hvønn dag stríðast undir okinum, ið kemur av kleyvarskapi javnaðarflokksins, hvussu kunnu vit gloyma skipapakkan og veðhaldini, ið Atli Dam stóð á odda fyrri?

Hvussu kunnu vit gloyma tað, sum fór fram, tá Marita Petersen saman við Jógvan Sundstein skuldi hongja skuldina av ríllandi Sjóvinnubankanum um halsin á okkum skattgjalдарum, ella hina ferðina, tá hon var gull verið fyri Mogens Lykketoft og skaffaði okkum fallitbúgvíð Føroya Banka?

Hvussu kunnu vit gloyma saneringsætlanina hjá Thomas Arabo? Ætlanin, ið stéðgaði meginpartin av flakavinnuni í Føroyum. Vit fingur Fiskavirking, men lítil flakavinnu.

Javnaðarflokkurin í dag

Tað kundi verið hent eitt undur, at javnaðarpolitikarar høvdu lært at gera realistiskar metingar, og tí ikki blivu við at vera ein vandi fyri framtíð okkara. Men eg eri bangin fyri, at tað undur-ið ikki er hent.

Á fundi hjá studentaskúlanæmingum í Suðuroy um oljuvinnuna, segði núverandi formaður javnaðarflokksins, Jóannes Eidesgaard, at finst olja við Føroyar, so ræður um at fáa hana upp sum skjóttast og seta peningin í virðisbrøv uttanlands.

Jóannes segði, at arbeitt verður við at finna alternativar orkumøguleikar, og tí fer oljan at missa virðið.

Her er eftir minari meting aftur dømi um ein javnaðarpolitikara, ið ikki er búgvinn til at taka avgerðir og ikki hevur sett seg nóg væl inn í eitt sera týðandi mál.

Hevði hann havt gjørt tað, hevði hann vítað, at olja er eitt týðandi ráevni í kemiska ídnaðinum. T.d. til framleiðslu av plastikki og av heilivági.

Fer oljutilfeingið rættuliga at minka í heiminum, kann bara roknað við, at prisurin fer ein veg, og tað er uppeftir.

Alis Jacobsen, landsformaður í VMF

Frá Stokkastovuni í Runavík

Pizzakøkurin er opin hvønn dag frá kl. 12-23.

Minnist til dagsins rætt og A la carte matseðilin!

Vit skipa eisini fyrri stórum sum småum veitslum.

Stokkastovan · Tlf. 48850

Eg ynski at gerast limur í

Navn:

Geta:

Býur/bygd:

AMNESTY INTERNATIONAL

Føroya Deild
Postboks 1075
FR-110 Tórshavn
Postgíro 56359

Umbering

Í eini grein í Dimmalætting og í Sosialinum tann 22. juli 1997 ger Bjarti Mohr meg varugan við, at innangurin í grein míni: »Tað skuldi vera so gott -?« í Sosialinum tann 17. juli 1997 ikki er nóg neyvur.

Fyrst vil eg biðja bæði Bjarta Mohr og eisini J. K. Høgenesen, J. Winther-Holbæk og Hensar Ellingsgaard um eina umbering. Mer vitandi er ongin tykkara uppsagdur. Innangurin hjá mær við orðingini »... at stjóri mátti lúta fyrri svørði« kann illa skiljast øðrvísi, hóast mínir tankar vóru ikki heilt soleiðis.

At enda vón eg, at tað – hóast hendan ópresisa innangin – er púra greitt, at í greinini liggur ongin ákæra móti teimum nøvnum, sum verða uppremsað.

Signar P. Heinesen

Frá Pizzeria, Skáanum & Hollywood

Okkum torvar røsk fólk at arbeiða á ólavsoke.

Tlf. 18866